

**CUMHURBAŞKANLIĞI
SENFONİ
ORKESTRASI**
JÜBİLE KONSERLERİ

Şef : **HİKMET ŞİMŞEK**

Solistler : **NECDET R. ATAK** (Keman)

RUŞEN GÜNEŞ (Viyola)

(Konzertmeister : **Ulvi Yücelen**)

6 MAYIS 1970
ÇARŞAMBA, 20.30

KONSER
SALONU

1954 YILINDAN BİR ANI :

— *Büyük violonist Necdet Remzi Atak'ın, Atak Hoca'nın yetiştirdiği yüzlerce violonistin yüreğindeki yeri öylesine başkadır ki...*

Bu yazıda, bu yüzlerce yürekten yalnız birine ait bir anıyı okuyacak, fakat yüzlercesinin ılık çırpıntısını duyacaksınız —

Musiki Muallim Mektebinin son sınıfındayım. Nerdeyse mezun ve öğretmen olacağım : sene 1931 : Bize hoca olarak gelen ve Almanya'dan yeni dönmüş olan şu zayıf adam, ne kadar da genç! Daha 20 yaşını doldurmadığını söylüyorlar... Halbuki büyük bir şöhreti de var; çünkü ilk konserini 1920 de, 9 yaşında iken vermiş!

Bu genç ve zayıf adamın san'at mücadelelerine ilk atılışına şahit oluyoruz.. Tuhaf şey : Yılmıyor! Gözleri hep «Yarına», hep «Öbürüne» dikilmiş...

Etrafında bir sevgi hâlesi, bunun neticesi olarak da, bir çeke-memezlik çemberi teşekkül etmekte gecikmiyor. Bir gün, pek haksız ve kırıncı bir tenkitle karşılaştığına şahid oluyoruz. Biz gençler köpürüyoruz, birşeyler yapılmasını, bir tepki gösterilmesini, bir cevap verilmesini bekliyor ve onun âdeta ileri itmek için etrafında halkalanıyoruz. Fakat hayır! Hiç sükûnetini bozmuyor. «Acaba kızmamış mı?» diye merak ediyoruz. Kızmış, belki de hepimizden fazla kızmış... Rengi kül gibi, fakat hırsını yenmiş gözüküyor. Gözleri alev alev şöyle söyleniyor : «Onlar aldatarak, ben inandırarak yol alacağız; bakalım 1950 de kim haklı çıkacak »

İşte bu olmadı: hepimiz birbirimizin yüzüne bakıyoruz: 1931 de haksız ve nâhoş bir tenkide uğrayan genç bir san'atkârın, oturup cevap vermek varken, yirmi yıl sonrasında bahsetmesinde mâna var mı ya?! 1950 de ne demek?...

Derken öğretmen oluyoruz. Hayat, Musiki Muallim Mektebi 1931 gençliğinin herbirini bir tarafa savuruyor. Kendi mücadelelerimizden etrafımıza bakacak halimiz yok; ama, kulağımızın bir köşesi daima kırışte ve Ankara'da! Acaba bizim Atak Hoca ne yapıyor?.

Atak Hoca durmadan çalışıyor. Gene sağa sola bakmıyor; şahıslarla ilgisi yok gibi; başarılarını, acılarını ve sevinçlerini uzaktan uzağa paylaşıyoruz sanki!...

1970'E DOĞRU

Bir gün bütün memleket gazetelerinde bir yazı : «Necdet Remzi'nin sanat hayatının 25. ci yıldönümünü...»

Hayret!. Ne çabuk geçti! Bize ne zaman ders vermişti bu adam?. Oyle ya 1931 de dönmüştü Almanya'dan!

İlk konserini 1920 de vermişti...

Aynaya bakıyor; ihtiyarlayıp ihtiyarlamadığımızı araştırıyoruz. Acaba o ne vaziyette ? Herhalde o da şişmanladı, herhalde onun da saçları döküldü; ama ihtiyarlamayan bu kemanın bir sırrı olmak gerek! İnşallah yolumuz Ankara'ya düşünce Hocamızı gidip bir görelim :

Aaaaa! bu da ne ? : bir noktada sanki zaman olduğu yerde durmuş : sevgi hâlesi ve çekememezlik çemberi kakılıp kalmış! Keman, belki daha da olgunlaşarak, pırıl pırıl işliyor. Bir genç violonistler ordusu da kâfileye katılmış... Ama, Allah Allah, duvardaki bu 1970 ne ola ?

Çekinerek, ezile büzüle, usulcacık : «hocam; şu 1960 dan, 1970 den vaz geçip şöyle gününü gün etsen, elâlemin eline silâh vermesen!» diyecek oldum. İşte gülerek verdiği cevap :

Karıncaya «dağın altında ne yapıyorsun?» demişler.

«Dağı delip sevgilime kavuşacağım!» demiş.

«İlâhi karınca» demişler, «ömrün yeter mi, ölürsün.»

«Bu uğurda ölüm de yeter bana» demiş.

«Anladın mı, Sadi'cik! 1920 ye, 1945 ve 1950 ye, ancak gözlerimizi 1970 e dikip çalışmakla şükredebiliriz!»

Diyen Atak, Hoca'nın sözlerindeki derin mânayı, şimdi daha net bir görüşle düşünüyorum; 1931 in Musiki Muallim mezunları 1950 yi nasıl anladılarsa, bugünkü nesil de 1970 in ne demek olduğunu öyle anlayacaktır.

Bu sefer Violonist Atak'ın yanından ayrılırken içim içime sığmıyor. Buğulu gözlerle, içimden sessiz sessiz 1970 için duâ ediyorum.

Yazımı, memleketimizi ziyaret etmekte olan büyük Fransız edibi Georges Duhamell'in aşağıdaki sözleriyle bitireyim :

«Dün akşam Opera'da Atak kuartetinin konserindeydim. Çalan san'atkârlara ve onları dinliyen amatörlerin coşkunluğunu gördüğüm zaman Türkiye'nin kültürel istikbalinin ne kadar sağlam bir yolda olduğunu bir kere daha müşahede ettim!».

SADİ GÜNEL

Program

G. B. VIOTTI KEMAN KONÇERTOSU Nr. 22
LA MINÖR

Moderato

Adagio

Agitato assai

Solist : **NECDET REMZİ ATAK**

W. A. MOZART KEMAN VE VİYOLA İÇİN
KONÇERTANT SENFONİ Mİ
BEMOL MAJÖR KV 364

Allegro Maestoso

Andante

Presto

Solistler : **N. R. ATAK** (Keman)

RUŞEN GÜNEŞ (Viyola)

ara

H. WIENIAWSKI 2. KEMAN KONÇERTOSU RE
MINÖR OP. 22

Allegro Moderato

Romance - Andante non troppo

Allegro con fuoco

Solist : **NECDET REMZİ ATAK**

YARIM ASIRDAN ENSTANTANELER

1920 "9 yaşındaki bu melekâsâ Türk çocuğu, en kararlık, en ümitsiz günlerimizde Cihana karşı başımızı dik, göğsümüzü kabarık tutmamızı mümkün kılıyor!.."

Sâlih Kerâmet NİĞÂR

1922 «Şâir-i âzâm», 11 yaşındaki Nejdî Remzî'yi dinlerken : «Sinn-i aslısiyle (kendi yaşıyla) sanat yaşı arasında 9 senelik bir saâdet-i farkı, Hudâ, asr-ı hâzırımızda bir başka fâniye nasibetmiş mi, bilmiyoruz!»

Abdülhak Hâmit TARHAN

1926 "Türk'ün sanat meşalesini yakıp, medeniyet kavgasını daha bacak kadar çocukken en düşman bir muhit içinde yürütmesini becerebilen bu çocuklara, lütfen, ayağa kalkmasını da biz bilelim, efendiler!"

ATATÜRK

1929 "Gewandhaus Orkestrası için açılan imtihana gönderdiği 29 violonistin herbirinin gösterdiği yüksek kalite için, Leipzig Konservatuarını tebrik etmek isterim. Bu imtihan neticesinde, aşağıda isimleri yazılı 3 violonistin münavebe ile konserlere iştirâki uygun görülmüştür :

(ANDREAS KALB, NECDET REMZİ, KURT STIEHLER)"

Bruno WALTER

(Bruno Walter, 20. Asır ilk yarısının en büyük orkestra şeflerindedir. Birkaç sene önce ölmüştür).

1930 "Birinci sınıf bir tekniğe sahip olan bu olağanüstü kemancı, Bach Chaconne'ü klâsik bir üslup ve derin bir ifadeyle çalıyordu."

Leipzigier NACHRICHTEN

1945 "Nasıl tarih içinde Türk'ü sanat kaabiliyetini belirtenlerden bir başlıcası Köroğlu'nun sazı olmuşsa, bu çağda da Türkün sanat kaabiliyetini belirtenlerden bir başlıcası Atak'ın kemani olmaktadır.

..... Bugün onu, Türklüğün güzel kaabiliyetlerinden birini daha meydana koyup dünyaya tanıtmış bir seçkin Türk olduğu için saygıyla, sevgiyle anıyoruz..."

Behçet Kemal ÇAĞLAR

Necdet Remzi Atak

Dolmabahçe, 16.1.1945

Devlet Konservatuarı, Ankara

"Sanat hayatınızın 25. Yıldönümünü kutlar, daha uzun yıllar çalışmalarınızı beklerim."

İSMET İNÖNÜ

1955 "1920 de Birinci Dünya savaşından yenilerek çıkmıştık. Düşmanlarımız bizi yoketmek için ellerinden geleni yapıyor, İstanbul'u hele Beyoğlu'nu Türklükle hiç alâkası kalmıyan bir yaban şehri haline getirmeğe çalışıyorlardı. İşte bu şartlar altında, boşazı sıkılıp boşulmaya ve susturulmaya çalışılan Türklük, 9 yaşındaki bir çocuğun keman sesleriyle ilk feryadını, ilk

haykırışını duyurdu. Beyoğlu'nun ortasında gürleyen bu ses, vatansever muhitlerde bir bomba tesiri yaparak, sanki ilerideki zaferlerimizle bugünkü saadetimizi bize o zamandan müjdelemişti.

1920 senesindeki harika çocuk, çalışmasıyla ve birbirini kovalıyan başarılı konserleriyle Türk Musiki Tarihinde kendisine en şerefli yerlerden birini ayırmış bulunuyor.

Necdet Remzi Atak, sanat hayatının 25. yıldönümünü pek az fâniye nasibolacak şekilde henüz 34 yaşındayken kutladuktan sonra, kendini, bilhassa milletine genç sanatkârlar kazandırma dâvasına hasretmiş ve bu yoldaki çalışmaları da bize sayısız violonistler kazandırmıştır.

Bugün 1920 senesinin üstünden tam 35 yıl geçti. Necdet Remzi, yine her zamanki gibi Atak, her zamankinden daha olgun, karışımızda; kendisine, 1970 e doğru. yolunun açık ve aydınlık olmasını dileriz.

Faruk GÜVENÇ

*Millî Kütüphanenin tertiplelediği
"35" Yıl Jübilesinde...*

1960 "Onun" «yetişkin adam» hayatı dokuz yaşında başladı; kafasıyla, duygularıyla «yetişkin adam...» İçimizde yaşadığı yılları onun kadar «uzun yaşamış» kaç kişi var acaba?.. Bir hayat ki kemandan ayıramazsınız. Ne kemandan başka dostu var, ne kemandan başka işi!.. Kendi dünyasında sadece kendisiyle ve öğrencileriyle yaşayan bir müzvevi. Leylâ ile Mecnun, Dido ile Aeneas Tristan ile Isolde, Necdet ile Keman!..."

Faruk GÜVENÇ

1965 "Bugün Batı müziği sahasında büyük orkestralarımızın, oda müziği topluluklarımızın keman ve viola gruplarına baktığımız zaman onda yedi, onda dokuz oranında Atak Hocamızın yetiştirdiği büyük değerlerle karşılaşırız."

Fikret UÇAR

1968 "Memleketimiz san'at hayatına hergün yeni bir değer katan, her yıl bir hız veren hizmet ve çalışmalarla geçen "50" yılınızı orkestramızla bir konser vermek suretiyle kutlamak arzunuz bize onur vermiş, teklifiniz ittifakla kabul edilmiştir."

*Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Yönetim Kurulu,
Teknik Kurul ve biribirinden değerli bütün sayın
meslekdaş üyeleri nâmına*

Müdür ULVİ YÜCELEN

1969 Sayın Necdet Remzi Atak;
"Kendinizi bir Ülküye öylesine bağlamışsınız. Ellinci meslek hayatı yıldönümünü tek başınıza kutlamaktan yanınızda bulunup sizi kurtarmak isterdim. Ama bu vatana yaptığınız ölümsüz hizmetin unutulmaz hâtırası sizi avutmaya yeter."

Falih Rifki ATAY

ATAK, NECDET REMZİ: Türkischer Konzert Violinist und Hochschul-Violin-Paedagoge. Zur Zeit Konzert-Violinist, Geigenprofessor am Staats-

konservatorium der Musik in Ankara und Violinist des Konservatoriums-Tric. Geb. am 5. Febr. 1911 in Edirne als Sohn des General Ali Remzi und seiner Frau Fatma Nazmiye. Seine Schwester Ferhunde Erkin ist Professor für Klavier am Konservatorium. Necdet genoss seine Erziehung im Robert College, Istanbul (1924-28) und am Landes-konservatorium der Musik in Leipzig (1928-1930). Er legte seine Solistenprüfung am Leipziger

Konservatorium am 12. Juli 1930 ab. In Istanbul studierte er 8 Jahre Geige (1920-28) bei Karl Berger, der ein Schüler von Ottokar Sevcik war. Als Wunderkind gab Necdet mit 9 Jahren in Istanbul sein erstes Konzert (1920). Sein Programm enthielt: Viotti Konzert Nr.22, Paganini Hexen-Variationen und Romanze von Beethoven. Darauffolgend konzertierte er in Deutschland, in der Türkei und im Nahen Osten. Der Höhepunkt seiner bisherigen Karriere war ein Festkonzert im Radio Ankara, am 15. Januar 1945, anlässlich des 25. jährigen Jubilaeums seiner Künstlerrufbahn, das offiziell von Presse- und Informations-Buro der Regierung veranstaltet wurde. Herr Atak ist als Gründer der türkischen Violinschule bekannt und hat hunderte von Schülern (u.a. İlhan Özsoy und Erdoğan Caplı) ausgebildet. Gleich nach seiner Rückkehr vom Studium und Konzertreisen aus Deutschland, wurde er als Geigenlehrer in der Musiklehrer-Schule, Ankara, angestellt und 1936, als diese Schule in ein Staatskonservatorium umgewandelt wurde, zum Geigenprofessor ernannt. Neben seinem ständigen Auftreten in Konzerten, Radio und als Solist mit dem Orchester, organisierte Herr Atak am Konservatorium ein Trio und ein Streichquartett, welche beide in den grösseren Städten der Türkei Konzerte geben. Unter seinen schriftl. Arbeiten ist eine Übersetzung von Deutschen ins Türkische: Wasielewski's "Die Violins und ihre Meister". Am 14. März 1932 heiratete er Edith Westphaling. Er hat 2 Kinder, Sumer Atak (1933) und Zeynep Atak (1937). Necdet Remzi hat blaue Augen, braunes Haar, wiegt 90 kg und ist 1.75 gross. In seiner Freizeit ist er mit Vorliebe Engländer und Deutsch. Wohnort: Bahriye Mahallesi, Ankara (Tel. 2450). U.S.A. (Tel. 12230) Ankara, Türkei.

NECDET REMZİ ATAK

Dünya Ansiklopedilerinde...

Ajans - Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara

İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi
Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 9 5 8 8 0 0 1 3 *